

1968-4

Maandschrift voor

BIJENTEELT

Versijnt maandelijks

Jaargang 70 - april 1968

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

Wat is superkunstraat?

Superkunstraat is gemaakt van zuivere bijenwas, dat spreekt vanzelf. Maar deze zuivere bijenwas wordt nog tweemaal geraffineerd voordat wij er met onze moderne machines superkunstraat van maken. Daardoor is superkunstraat even zuiver als het natuurlijke bouw-materiaal, dat onze bijen uitzweten: de bekende wasschubjes. Daardoor bouwen de bijen superkunstraat zo gretig uit. Waardoor is superkunstraat zo stevig en toch zo soepel? Waardoor wordt hij bij lage temperatuur niet broos en brokkelt hij niet af? Doordat er in de tweemaal geraffineerde was geen propolis, larvenuitwerpselen, pophuidjes of andere ongerechtigheden zitten.

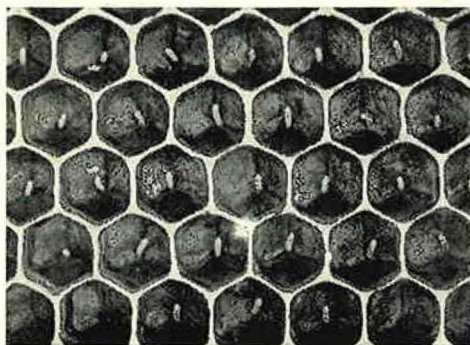
De gangbare formaten zijn:

- simplex broedkamer voor ramen
 - met zaagspleet
- simplex broedkamer voor ramen
 - zonder zaagspleet
- simplex honingkamer voor ramen
 - met zaagspleet
- simplex honingkamer voor ramen
 - zonder zaagspleet

Omdat er bij gebruik van ramen met zaagspleet 1 cm kunstraat in die spleet verdwijnt, maken wij deze vellen 1 cm breder.

Wilt u bij uw bestelling vooral opgeven welke van de vier formaten u wenst?

Natuurlijk leveren wij **alle** formaten kunstraat. We leverden zelfs een partij superkunstraat in vellen van een meter lang, die gebruikt werden voor het maken van kaarsen! Maar afwijkende formaten moeten apart worden gemaakt en die moeten dus wel vroegtijdig worden besteld. Bij de bestelling de juiste maten van de kunst-

straat opgeven met vermelding of die bestemd is voor „hoge” of „brede” ramen. Dat maakt namelijk verschil wat de stand van de cellen betreft. Kijkt u maar eens naar de foto.

Zoals die hier afgedrukt staat, staan de cellen goed. De zijwanden van de cellen zijn recht. Draait u nu de foto eens opzij. De zijwanden van de cellen zijn dan v-vormig. Ze komen niet meer overeen met de natuurlijke bouwwijze van de bijen. Dat krijgen we dus, als we voor „brede” ramen bestemde kunstraat aanbrengen in „hoge” ramen!

De prijs van superkunstraat handhaven we voorlopig op f 8,— per kg. en verder als in onze prijslijst aangegeven. Gaarne zenden we u onze volledige prijslijst van Imkersartikelen franco toe.

GOEDE DINGEN BIJENHUIS-WAGENINGEN

TEL. 08370-2863 – GIRO 823276

BELANGRIJK

voor adverteerders

Met ingang van het volgende nummer lopen als van ouds de opgaven van advertenties en speurbijtjes zowel als de betaling daarvan weer geheel over het Bijenhuis te Wageningen.

Inzending vóór de 10e der maand.

Het gironummer is: 846801.

H. H. IMKERS

Zendt vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband
naar...

HONINGZEMERIJ

W. van 't Land

Tel. 2607 Barneveld

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.
Desgewenst KUNSTRAAT terug

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: R. P. Groenveld. Commissie van Redactie: W. Assink en H. G. Maagendans. Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betalingen van advertenties en speurbijtjes. Giro: 846801.

Die Willem!

In de vorige Groentjes vroeg Willem zich af, of de vatbaarheid voor ziekten van onze bijen groter wordt doordat we ze niet hun natuurlijke levensmilieu bieden. Verder besprak hij de invloed van het weer, dat in sommige jaren het optreden van nosema zózeer begunstigt, dat we haast kunnen voorspellen of er een nosema-jaar op komst is. In dit artikel stelt hij zich de vraag: waaraan herkennen wij de ziekte en wat doen we ertegen?

Ha die Willem...

Blijft ten slotte de vraag, "Waaraan herkennen we de ziekte en wat doen we ertegen". Het constateren van nosema is een moeilijke zaak en kan alleen met zekerheid geschieden, door microscopisch onderzoek van een vrij groot aantal bijen, waarbij de parasiet in de darm van de bijen vrij gemakkelijk kan worden herkend.

Bij twijfel dient men dus een aantal bijen, niet minder dan 50, in een kartonnen doosje (geen metalen doosjes gebruiken) op te sturen naar de rijksbijenteeltconsulent of een van zijn assistenten, met verzoek een onderzoek te willen instellen. Krabbelende bijen voor de stal, bijen die van de vliegplanken vallen en bijen die tegen grassprietten of planten oplopen en vergeefs trachten op te vliegen zijn verdacht, maar het vervelende is, dat deze verschijnselen niet beseft door nosema behoeven te worden veroorzaakt. Bij de boven besproken septicaemie treden praktisch dezelfde verschijnselen op.

Voor elke stal kruipen wel eens een paar krabbelars rond en zijn er wel bijen, die als gevolg van vleugelbeschadiging (wasmot) niet kunnen vliegen en dat hoeft geen reden te zijn om meteen de alarmklok te luiden. Volken, die ondanks de daaraan bestede zorgen, maar niet op sterkte willen komen, zijn zeer verdacht. Het beste is dergelijke volken maar meteen op te ruimen, maar dan niet door dit met een ander volk te verenigen, want dan is het middel erger dan de kwaal.

Het is dus voor de leek een moeilijke zaak de ziekte te onderkennen, te genezen is deze niet en daarom kunnen we beter alle krachten inspannen om deze te voorkomen. Zoals boven reeds gezegd ben ik van mening dat we over het algemeen te veel storend werken op het

biologisch evenwicht in het bijenvolk. Ik meen dat we dat wat moeten minderen en ons meer moeten aanpassen aan de natuurlijke gang in het bijenvolk.

Daar is om te beginnen de kwestie van de koningin, ten slotte de moeder van de hele kolonie.

In plaats dat het volk in staat is zijn eigen moer op natuurlijke wijze te kiezen, dringen wij ze eenvoudig een moer op. Gelukkig kunnen we de darren ook niet "op één dop" zetten, anders deden we dat ook nog.

In de natuur wordt de jonge koningin gekozen uit de moeren, die in de nazwerm zitten. Op welke wijze weten we eenvoudig niet. We nemen aan dat de sterkste overleeft, maar is dat ook zo? Deze natuurlijke keus kunnen we op twee manieren benaderen. Of we laten de nazwerm afkomen, snijden alle doppen uit en slaan de zwerm tegen de avond weer terug op het volk of als de jonge moer tuut, breken we doodvoorzichtig de doppen uit en laten alle rijpe moeren teruglopen in het volk, maar beseft geen "op één dop zetten". Het zou wel eens kunnen zijn dat ook de kunstmatige koninginneteelt gevaren in zich bergt, want hoewel de teler uiteraard alle krachten inspant om een optimaal resultaat te bereiken, een natuurlijke teeltkeus heeft ook daar niet plaats en het is de vraag of wij de natuur, die geheel is gericht op het voortbestaan van de soort, in dit opzicht kunnen verbeteren.

Vergelijkingen met veeteelt e.d. gaan m.i. niet op, omdat je nu eenmaal aan een bij niet kunt doen, wat je aan een koe kunt doen. Wij houden wel bijen, maar desondanks zijn ze nog steeds "wild". Ze accepteren de geboden nestgelegenheid en het voer, dat in wezen nog maar een

surrogaat is van datgene, waarop zij van nature zijn ingesteld en daarmee basta.

Belangrijk bij het voorkomen van bijenziekten is ook, dat de bijen niet te oud worden. Immers als de bij lang leeft, heeft de parasiet de gelegenheid zich sterk te vermeerderen. Er moet dus, zoals men dat noemt, een "snelle omzet" van de bijen zijn, wat bereikt wordt als de bijen hard moeten werken m.a.w. bij een aanhoudende dracht. We mogen trouwens ook aannemen dat, voordat de mens de natuur ging beheersen en een onderscheid ging maken tussen kruid en onkruid, er het gehele jaar een zekere dracht was, al waren daar natuurlijk pieken in, vooral in het bos. Sinds de chemische onkruidbestrijding zijn intrede heeft gedaan zijn er echter tussen de hoofddrachten perioden aan te wijzen, dat er voor de bijen nauwelijks voldoende aanbod van nectar is om zoals de imker het noemt "de kost op te halen". Om de gewenste snelle omzet van de werkbijen te verkrijgen en de natuurlijke toestand waaronder de bijen oorspronkelijk leefden zo goed mogelijk te benaderen, kunnen we twee dingen doen — reizen, zodat we profiteren van een voorjaars-, een zomer- en een najaarsdracht en de perioden daartussen, tenzij er toevallig plaatselijk nog enige dracht is, opvullen door voeren. Voor deze korte tussentijdse voeding acht ik nog altijd het voeren met droge suiker ideaal. Het is belangrijk dat het volk sterk en met veel laatgeboren bijen (de z.g. winterbijen de winter ingaat. Als de bijen op een late dracht hebben gestaan gaat dit vrijwel van zelf, maar degene die na de zomerdracht, dus eind juli, zijn volken gaat klaar maken voor de winter dient hier wel extra aandacht aan te besteden, daar de eieren, waar die winterbijen uitkomen, dan nog gelegd moeten worden. Hij zal het volk wat zomerhoning moeten laten en met langzaam voeren de moeder aan de gang moeten houden. Meestal is er dan nog wel voldoende stuifmeeldracht. **Stuifmeel is ook een levensbelang voor de bijen.**

De hier genoemde maatregelen zijn alle gericht op het gezond en sterk houden van de volken, wat gelukkig tevens tot gevolg heeft dat het volk in staat is een flinke oogst binnen te halen.

Daarnaast zijn er tal van maatregelen, eigenlijk maatregelen van hygiënische aard, die in de eerste plaats de verspreiding van ziekten tegen moeten gaan. Nogmaals als zeer belangrijk: "Duid geen zwakke volken op uw bijenstand."

Bevorder een vroege reinigingsvlucht, door de stand op een warme plaats op te stellen met het front op de zon, dus in ieder geval niet naar het noorden. Tijdig ratenbouw vernieuwen, broedraten zo mogelijk niet ouder laten worden dan

drie jaar. Geen zwermen van onbekende herkomst (vrij hangende zwermen) opzetten en zeker niet als bekend is dat in de omgeving ziekte voorkomt (denk aan de mijtziektegebieden).

Het volk op zoveel ruimte inwinteren (broed- + honingkamer) en in het najaar zoveel voer geven (10 kg. suiker naast de in het broednest nog aanwezige honing) dat drijfvoeren in het voorjaar niet nodig is. Als het volk te vroeg opgejaagd wordt en er komt een terugslag in het weer met flinke koude, dan laat het volk het broed in de steek met alle gevolgen van dien.

Zoveel mogelijk vervliegen voorkomen (geen eentonige opstelling — voorkant van kast en/of vliegplanken in verschillende kleuren schilderen of figuren daarop aanbrengen).

Roverij voorkomen (geen zwakke volken, niet met voer morsen).

Niet onnodig in de volken werken. Er zijn nog steeds teveel imkers, die minstens eenmaal per week de moeder goeiendag willen zeggen of moeten kijken of de bijen nog wel ruimte hebben.

De bijen mogen helemaal geen gebrek aan ruimte hebben. Al lang voordat het zover is, er een honingkamer bij opzetten.

Laat de bijen bouwen. Begin daarmee al in het voorjaar door op de vroege dracht in de honingkamer minstens voor de helft ramen met kunst-raat (de mooie, nieuwe van het Bijenhuis met de gave celindruk) in te hangen. Blijkens ervaring van velen gaat het verhaal, dat dit gaat ten koste van de honingopbrengst, niet op. Integendeel, in tijden van dracht heeft het volk blijkbaar behoefte aan het uitleven van de bouwdrift en dit schijnt stimulerend op de haaldrift te werken.

Op reis volken beschut opstellen. Niet op een heuveltop op de hei, waar ze in de volle wind staan en de verschillen tussen dag- en nachttemperatuur veel te groot zijn. Hangt u er eens een maximum-minimumthermometer tussen en u zult zien dat op de grond verschillen van 20° C. en meer kunnen voorkomen.

Kien een bedrijfsmethode uit waarbij u het gehele jaar met één volk werkt en alleen een paar reservevolken (niet te klein) aanhoudt om ongelukjes op te vangen. Dat is heel goed mogelijk en het is ook mogelijk van deze volken, die zonder versterking op het fruit worden geplaatst, honing te oogsten, al wordt veelal het tegendeel beweerd. Daarvoor zijn natuurlijk wel sterke wintervolken noodzakelijk.

Drachtloze perioden overbruggen door voeren. Door een tijdige en verstandige inwintering het optreden van roer voorkomen.

Tenslotte gebruikte ramen en kasten, die leeg komen, goed afkrabben en ontsmetten, wat bij kasten o.a. kan gebeuren door de binnenkant af te vlammen met de vlam van een benzinebout of een brander die gebruikt wordt om verf af te branden.

Nu was het beslist niet mijn bedoeling u in een paniekstemming te brengen en ik geloof ook wel dat het over het algemeen bij ons met nose-ma, vergeleken met andere landen, nog wel meevalt, maar niet weg te cijferen is het feit, dat

b.v. in het voorjaar van 1966 en '67 stallen van 10 volken en meer in zijn geheel de geest hebben gegeven en voor die imkers in de eerste plaats lijkt mij het overdenken van het hierbovengestelde de moeite waard.

Dat was het dan weer, met de beste wensen en de hartelijke groeten van

Willem.

Literatuur:

Alfred Borchert: Die Krankheiten und Schädlinge der Honigbiene, S. Hirzel Verlag, Leipzig, 1966

Allgemeine Deutsche Imkerzeitung, Oktober 1967

Der Bienenvater, Oktober 1967

Winkler Prins Boek v. h. jaar 1967

Vergadering hoofdbestuur

Het hoofdbestuur herdacht in zijn vergadering van 2 maart de heer Joh. A. Joustra, die op 2 januari op bijna 80-jarige leeftijd is overleden. De voorzitter wees op de grote verdiensten van de heer Joustra, die onder zeer moeilijke omstandigheden, zowel in de twintiger jaren als gedurende de bezettingstijd onze vereniging met al zijn krachten heeft gediend.

Als hoofdbestuurder voor de groep Overijssel-West installeerde de voorzitter dhr. H. Troost. De agenda, die het hoofdbestuur vaststelde voor de algemene vergadering, vindt u elders in dit nummer.

Het programma voor de op 7 september te Drachten te houden Imkersdag ziet er zeer aantrekkelijk uit. De deelnameprijs zal waarschijnlijk f 10,— per persoon bedragen. De Commissie Nationale Honingtentoonstelling heeft de plannen voor de aan de Imkersdag te Drachten verbonden honingtentoonstelling in berwerking en het reglement daarvoor zal t.z.t. in het Groentje worden gepubliceerd.

In de samenstelling der commissies komt enige verandering door het a.s. vertrek van de heer Groenveld. In de Commissie Handel wordt de heer J. Mulder herbenoemd. Als leden der Commissie Honingbesluit van de Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap hebben onzerzijds zitting de heren W. Meijer te Wollega, H. G. Maagendans en J. Spaans. Deze commissie heeft tot taak contact te onderhouden met de instanties, die betrokken zijn bij het Honingbesluit.

De jaarstukken 1967 en de begroting 1969 zijn elders in dit nummer afgedrukt. Het hoofdbestuur vindt de financiële toestand van onze vereniging zodanig, dat het Groentje wat dikker kan worden.

Inzake onze bouwplannen is er weinig nieuws. Het wachten is op de taxatie van de kosten, die verbonden zijn aan de algehele overplaatsing van ons bedrijf naar een ander terrein in Wageningen. We hopen dat ter algemene vergadering hierover nadere mededelingen kunnen worden gedaan.

De suikersituatie wordt uitvoerig besproken. De suiker wordt opnieuw belangrijk goedkoper. De suikerkaarten en de controle door de belastingen zijn dit jaar, bij wijze van proef, afgeschaft en de imkers zijn niet meer gebonden aan een bepaalde hoeveelheid suiker per volk.

Bijenmarkt

DORDRECHT

zaterdag 20 april 1968

op het Beverwijcksplein

- Huur, verhuur en verkoop van Bijenvolken
- Verkoop van imkersartikelen
- Demonstratie van korfvlechters
- Zaden van honing- en stuifmeelgevende gewassen.

Deskundige voorlichting:

ir. J. F. A. M. Mommers, rijksbijenteeltconsulent

Nadere inlichting:

Commissie Bijenmarkt, tel. 01850 - 27575.

Jaaroverzicht 1967

ROTTERDAM, 2 februari 1968

Aan
de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt
in Nederland,
WAGENINGEN

Mijne Heren,

Hierbij hebben wij het genoegen U ons rapport over het boekjaar 1967 te doen toekomen. Voorzover ons dit in het belang van ons onderzoek noodzakelijk voorkwam, hebben wij de verschillende administraties steekproefsgewijze gecontroleerd aan de hand van de bescheiden en de ons verstrekte inlichtingen.

ALGEMENE OPMERKINGEN

De aanwezigheid van de effecten hebben wij geconstateerd aan de hand van de opgave van de Algemene Bank Nederland N.V. te Wageningen, waar deze effecten in open bewaargeving berusten.

Evenals vorige jaren zijn de effecten à pari opgenomen. Het totaal van de effecten van uw diverse afdelingen had op 31 december 1967 een beurswaarde van f 24.250,— (nominaal f 34.500,—).

De saldi van de bank, spaarbanken en postrekeningen zijn in overeenstemming met de rekening-courant resp. de spaarbankboekjes per 31 december 1967.

Van de aanwezigheid der kasgelden hebben wij ons op ongeregelde tijdstippen overtuigd.

De polissen der brandverzekering zijn ons overgelegd. De polissen bleken de desbetreffende risico's voldoende te dekken.

De onroerende goederen van uw vereniging zijn op grond van een taxatierapport van 15 juli 1965 verzekerd voor f 290.000,—.

Ten gunste resp. ten laste van de interestrekeningen der verschillende afdelingen is, behalve de opbrengst van de effecten en de interest van banken en spaarbanken, ook gebracht de tussen de verschillende afdelingen verrekende rente ad 3 % voor geleende gelden.

Bij de vaststelling der balanssen is rekening gehouden met de bij de balansopmaking bekende gegevens.

T.a.v. de verschillende balanssen, exploitatie-rekeningen en de begroting merken wij nog het volgende op:

AFDELING VERENGINGING

Materiaal f 181,—	Gld.
Saldo per 1 januari 1967	404,—
af: Afschrijving over 1967	223,—
Balans per 31 december 1967	181,—
Kapitaal f 45.890,66	Gld.
Samengesteld als volgt:	Gld.
Kapitaal per 1 januari 1967	43.342,95
bij: voordelig saldo 1967	3.618,71
af: premie pensioenverzekering secretaris-penningmeester	1.071,—
	2.547,71
Kapitaal per 31 december 1967	45.890,66
Reserve voor tentoonstellingsfonds f 2.483,68	Gld.
Saldo per 1 januari 1967	2.233,68
bij: gereserveerd ten laste van de exploitatie-rekening 1967	250,—
Balans per 31 december 1967	2.483,68
In 1967 werden geen aanschaffingen t.l.v. dit fonds gedaan.	
Contributies Kon. Nederl. Landbouw Comité, enz. f 109,63	Gld.
Samengesteld als volgt:	Gld.
Kon. Nederl. Landbouw Comité	53,13
Ver. tot Behoud van Natuurmonumenten	15,—
N.F.O.	32,—
Nederl. Heide Maatschappij	4,50
de Raskoningin	5,—
	109,63

Bijdrage wetenschappelijk bijenteelt onderzoek Landbouw Hogeschool f 531,30

In totaal is nu over de jaren 1961 t/m 1967 gereserveerd een bedrag van f 4.096,90 (zie bijlage F).

AFDELING HANDEL

Machines f 20.443,12	Gld.
Saldo per 1 januari 1967	22.826,18
af: afschrijving over 1967	2.383,06
Balans per 31 december 1967	20.443,12

Goederen f 57.977,08

De goederenvoorraden zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende inkooprijzen, resp. tegen kostprijzen indien deze lager waren.

Incourante artikelen zijn lager gewaardeerd of pro-memorie opgenomen.

Van de goederenvoorraad zijn ons specifieke lijsten overgelegd.

Enkele leden van de commissie Handel hebben de aanwezigheid van de goederenvoorraad gecontroleerd.

Debiteuren f 3.763,12

Conform de saldi-lijst per 31 december 1967. Hieronder komen geen dubieuze vorderingen voor.

Dit bedrag betreft in hoofdzaak nog niet afgerekende remboursementen.

AFDELING SUIKER

Huis en kantoor f 13.288,—	Gld.
Saldo per 1 januari 1967	13.680,—
af: afschrijving over 1967	392,—
Balans per 31 december 1967	13.288,—
Menginstallatie en bascule f 343,—	Gld.
Saldo per 1 januari 1967	651,20
af: afschrijving over 1967	308,20
Balans per 31 december 1967	343,—
Exploitatie huis en kantoor f 464,30 (nadelig)	Gld.
Samengesteld als volgt:	Gld.
Ontvangen huren	1.616,—
af: betaalde belastingen en kosten	2.080,30
Nadelig saldo	464,30

Bedrijfsraad f 7.171,04

Dit is het totaal bedrag van de bijdrage aan de Bedrijfsraad. Evenals over 1966 is in 1967 weer 2 cent per kilo afgeleverde Suiker bijgedragen.

SAMENGESTELDE BALANSEN

Effecten f 34.500,—	Gld.	Gld.
29.000,— 3½ % Nederland 1947	29.000,—	
500,— ”	500,—	
100,— ”	100,—	
2.500,— 3 % Staatsschuld	2.500,—	
		32.100,—
Afdeling Suiker		
400,— ½ % Nederland 1947		400,—
Afdeling Assurantie		
2.000,— 3 % Arnhemse Hyypotheekbank		2.000,—
		34.500,—

Betalingsmiddelen f 54.271,87

De betalingsmiddelen van de verschillende afdelingen zijn, voorzover dit met een juist financieel beleid in overeenstemming was, rentegevend belegd geweest.

De saldi bank en spaarbanken van de verschillende afdelingen waren per ultimo 1967 als volgt:

Spaarbanken	Gld.	Gld.
Nutsspaarbank, Wageningen	46.828,57	
Rijkspostspaarbank	0,25	
		46.828,82
Bank, in rekening-courant		
Algemene Bank Nederland N.V.		144,86
		46.973,68

Kapitaal f 149.521,51	Gld.
Volgens samengestelde balanssen, waarbij de effecten à pari zijn opgenomen	149.521,51
De beurswaarde per 31 december 1967 was lager	10.250,—
	139.271,51

Begroting 1969

Bij het opmaken van de concept-begroting voor 1969 is uitgegaan van 5.200 leden (1968: 5.300 leden). In 1967 waren er 5313 betalende leden, gezins- en jeugdeden. Bovendien waren er nog 138 verspreide leden in 1967.

Als vergelijking hebben wij opgenomen de begroting 1968. In het salaris van de secr.-penningmeester is 6 % vacatiegeld begrepen.

Voor het overige gaf ons onderzoek geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

Hoogachtend,
Accountantskantoor W. H. van Mourik

AFDELING VERENIGING

Balans per 31 december 1967

	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Effecten		32.100,—	Kapitaal per 1 januari 1967	43.342,95	
Materiaal		181,—	bij: zie specificatie in rapport	2.547,71	
Debiteuren, te vorderen kosten, enz.		2.328,63			45.890,66
Afdeling Suiker		37.734,32	Vooruitontvangen quotum 1968		14.981,73
Spaarbank	025		Reserves:		
Postgiro	3.343,33		Tentoonstellingsfonds		2.483,68
Kas	227,70		Nog te betalen:		
		3.571,28	Maandschrift	1.870,97	
			Onkosten, sociale lasten, enz.	10.688,19	
					12.559,16
		75.915,23			75.915,23

Exploitatie-rekening over 1967

	Gld.	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Salaris secr.-penningmeester			16.297,96	Quotum		39.120,25
Pensioenpremie voor idem		2.058,68		Verspreide leden		1.154,37
af: ten laste kapitaaldienst	1.071,—			Interest		2.375,12
bijdrage door secr.-				Bijdrage afdeling Suiker voor verzekering		
penningmeester	275,—	1.346,—		bijenvolken		2.700,—
			712,68			
Sociale lasten			1.419,94			
Maandschrift			11.448,23			
Onkosten Hoofdbestuur			2.798,29			
Onkosten Algemene Vergadering			1.084,75			
Reis- en verblijfkosten secr.-penningm.			218,30			
Propaganda			341,89			
Algemene onkosten						
porti en telefoonkosten	1.318,27					
drukwerk, papier, enz.		379,58				
kantoorhuur		280,—				
verlichting en verwarming		200,—				
diversen		493,76				
			2.671,61			
Contributies Kon. Nederl. Landbouw						
Comité, N.F.O., enz.			109,63			
Accountantskosten			400,—			
Bibliotheek			243,60			
Verzekering bijenvolken			2.700,—			
Cursussen			50,—			
Afschrijving materiaal			223,—			
Examen praktisch Imker			29,85			
Tentoonstellingsfonds			250,—			
Bijdrage voor deelneming aan congressen			200,—			
Bijdrage wetenschappelijk bijenteelt-onderzoek						
Landbouw Hogeschool			531,30			
Voordeling saldo			3.618,71			
			45.349,74			45.349,74

AFDELING HANDEL

Balans per 31 december 1967

	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Machines		20.443,12	Kapitaal per 1 januari 1967	10.655,86	
Goederen		57.977,08	bij: voordelig saldo 1967	1.157,23	
Debiteuren, te vorderen kosten, enz.		5.166,21			11.813,09
Postgiro	3.379,39		Afdeling Suiker		74.078,44
Kas	347,77		Crediteuren	483,26	
		3.727,16	Nog te betalen:		
			onkosten, sociale lasten, enz.	417,—	
			omzetbelasting	521,78	
					1.422,04
		87.313,57			87.313,57

Exploitatie-rekening over 1967

Onkosten	4.344,87	Bruto-winst op verkochte goederen	35.118,79	
Advertenties	614,80	Administratie suiker	3.585,52	
Accountantskosten	400,—			
Omzetbelasting	3.042,56			
Salarissen	18.489,36			
Sociale lasten	3.614,15			
Pensioenen	322,50			
Huur kantoor	800,—			
Emballage	839,98			
Interest	2.385,—			
Afschrijving machines	2.383,06			
Vennootschapsbelasting 1965	310,80			
Saldo winst	1.157,23			
	38.704,31			38.704,31

AFDELING SUIKER

Balans per 31 december 1967

	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Huis en Kantoor	13.288,—		Kapitaal per 1 januari 1967	77.062,49	
Pakhuis	1,—		bij: voordelig saldo 1967	5.065,52	
Menginstallatie en bascule	343,—				82.128,01
Kantoorinventaris	1,—		Nog te betalen:		
		13.633,—	onkosten	1.400,—	
Effecten		400,—	bedrijfsraad	7.171,04	
Te vorderen interest	5,25				8.571,04
Vooruitbetaalde kosten	1.023,—		Afdeling Assurantie	7.679,75	
		1.028,25	Afdeling Vereniging	37.734,32	
Afdeling Handel		74.078,44			45.414,07
Algemene Bank Nederland N.V.	144,86				
Nutsspaarbank	46.828,57				
		46.973,43			
		136.113,12			136.113,12

Exploitatie-rekening over 1967

Afschrijving huis en kantoor		292,—	Afdelingen en verspreide leden	220.878,84	
Afschrijving meubilair en machines		308,20	af: Bedrijfsraad Bijenteelt	7.171,04	
Suiker, mengmiddelen en zakken	182.441,—				213.707,80
Vrachten	10.324,07		Interest		2.578,47
Verwerking en expeditie suiker	7.762,95				
Sociale lasten	254,22				
		200.782,24			
Verzekering bijenvolken		2.700,—			
Onkosten		2.055,29			
Administratiekosten		3.585,52			
Drukwerken, enz.		210,70			
Accountantskosten		400,—			
Pensioenen		322,50			
Nadelig saldo exploitatie pand		464,30			
Voordelig saldo		5.065,52			
		216.286,27			216.286,27

AFDELING ASSURANTIE

Balans per 31 december 1967

	Gld.		Gld.	Gld.
Effecten	2.000,—	Kapitaal per 1 januari 1967	9.407,75	
Te vorderen interest	10,—	bij: voordelig saldo 1967	282,—	
Afdeling Suiker	7.679,75			9.689,75
	9.689,75			9.689,75

Exploitatie-rekening over 1967

Voordelig saldo	282,—	Interest	282,—
	282,—		282,—

SAMENGESTELDE BALANSEN PER 31 DECEMBER 1966 EN 1967

	1966 Gld.	1967 Gld.		1966 Gld.	1967 Gld.
Vaste middelen			Kapitaal	140.469,05	149.521,51
Gebouwen	13.681,—	13.289,—	Schulden op korte termijn		
Machines	23.882,38	20.968,12	Crediteuren,	15.209,48	22.552,24
	37.563,38	34.257,12	te betalen kosten, enz.	10.343,73	14.981,73
Viottende middelen			Vooruitontvangen quotum	25.553,21	37.533,97
Effecten	34.500,—	34.500,—	Reserves		
Debiteuren,			Tentoonstellingsfonds	2.233,68	2.483,68
te vorderen kosten, enz.	3.700,16	8.533,09	Congresfonds	800,—	—,—
Voorraden	69.040,79	57.977,08		3.033,68	2.483,68
	107.240,95	101.010,17			
Betalingsmiddelen					
Bank en Spaarbank	18.457,84	46.973,68			
Postgiro	5.187,27	6.722,72			
Kas	606,50	575,47			
	24.251,61	54.271,87			
	169.055,94	189.539,16		169.055,94	189.539,16

SPECIFICATIE, BEHORENDE BIJ DE BALANSEN EN SAMENGESTELDE BALANS PER 31 DECEMBER 1967

Debiteuren, te vorderen kosten, enz.		Crediteuren, te betalen kosten, enz.	
Afdeling Vereniging	Gld.	Afdeling Vereniging	Gld.
Interest	526,—	Maandschrift	1.870,97
Sociale lasten	75,60	Accountantskosten	400,—
Aandeel Zuidelijke Bonden in		Hoofdbestuur	1.000,—
Maandschrift	1.727,03	Bibliotheek	843,15
		Examen praktisch imker 1968	60,—
Afdeling Handel		Salarissen	355,—
Debiteuren	3.763,12	Contributies	58,13
Sociale lasten	1.403,09	Drukkosten gezamenlijk blad	3.875,01
		Bijdrage Wetenschappelijk	
Afdeling Suiker		Bijenteeltonderzoek	4.096,90
Interest	5,25		10.688,19
Premie brandverzekering	1.023,—	Afdeling Handel	
		Crediteuren	483,26
Afdeling Assurantie		Accountantskosten	400,—
Interest	10,—	Omzetbelasting	521,78
		Algemene onkosten	17,—
			1.422,04
		Afdeling Suiker	
Kapitaal		Accountantskosten	400,—
Afdeling Vereniging	45.890,66	Exploitatie pand	1.000,—
Afdeling Handel	11.813,09	Bedrijfsraad	7.171,04
Afdeling Suiker	82.128,01		8.571,04
Afdeling Assurantie	9.689,75		22.552,24
	149.521,51		

	Begroting 1967	Exploitatie 1967	meer	minder	Begroting 1968	Begroting 1969
	Gld.	Gld.	Gld.	Gld.	Gld.	Gld.
Quotum	39.375,—	39.120,25	—,—	254,75	39.750,—	39.000,—
Verspreide leden	1.200,—	1.154,37	—,—	45,63	1.425,—	1.425,—
Interest	2.500,—	2.375,12	—,—	124,88	2.500,—	2.500,—
Pensioenbijdrage secr.-penningm.	275,—	275,—	—,—	—,—	275,—	—,—
id. t.l.v. kapitaaldienst	1.071,—	1.071,—	—,—	—,—	1.071,—	—,—
Verzekering bijenvolken	2.700,—	2.700,—	—,—	—,—	2.700,—	3.200,—
Vergoeding door Afd. Handel voor verrichte werkzaamheden secr.-penningm.	—,—	—,—	—,—	—,—	—,—	6.750,—
	47.121,—	46.695,74	—,—	425,26	47.721,—	52.875,—

	Begroting 1967	Exploitatie 1967	meer	minder	Begroting 1968	Begroting 1969
	Gld.	Gld.	Gld.	Gld.	Gld.	Gld.
Salaris secr.-penningm.	16.000,—	16.297,96	297,96	—,—	16.000,—	18.000,—
Pensioenbijdrage idem	2.060,—	2.058,68	—,—	1,32	2.060,—	—,—
Reis- en verblijfskosten idem	500,—	218,30	—,—	281,70	250,—	250,—
Sociale lasten	1.000,—	1.419,94	419,94	—,—	1.200,—	2.200,—
Kantoorhulp	600,—	—,—	—,—	600,—	600,—	—,—
Hoofdbestuur	1.400,—	2.798,29	1.398,29	—,—	2.000,—	2.000,—
Alg. Vergadering	1.250,—	1.084,75	—,—	165,25	1.000,—	1.100,—
Propaganda	500,—	341,89	—,—	158,11	500,—	500,—
Examen praktisch imker	—,—	29,85	29,85	—,—	200,—	200,—
Maandschrift	14.600,—	11.448,23	—,—	3.151,77	15.600,—	18.240,—
Alg. onkosten drukw. en kantoorbehoeften	2.000,—	2.671,61	671,61	—,—	2.500,—	2.500,—
Accountant	250,—	400,—	150,—	—,—	400,—	400,—
Imkersdag	500,—	—,—	—,—	500,—	500,—	500,—
Bibliotheek	200,—	243,60	43,60	—,—	200,—	200,—
Verzekering bijenvolken	2.700,—	2.700,—	—,—	—,—	2.700,—	3.200,—
Cursussen	50,—	50,—	—,—	—,—	50,—	50,—
Afschrijving materiaal	225,—	223,—	—,—	2,—	175,—	175,—
K.N.L.C. enz.	125,—	109,63	—,—	15,37	125,—	125,—
Congresfonds	200,—	200,—	—,—	—,—	200,—	200,—
Tentoonstellingsfonds	250,—	250,—	—,—	—,—	250,—	250,—
Bijdrage Wetenschappelijk Bijenteelt- onderzoek Landbouw Hogeschool	525,—	531,30	6,30	—,—	530,—	520,—
Nationale Honingtentoonstelling	400,—	—,—	—,—	400,—	400,—	400,—
Onvoorzien	1.000,—	—,—	—,—	1.000,—	200,—	1.865,—
Voordelig saldo	786,—	3.618,71	2.832,71	—,—	81,—	—,—
	47.121,—	46.695,74	5.850,26	6.275,52	47.721,—	52.875,—

21e Internationale Bijenteeltcongres

TE MARYLAND (V.S.)

EN EEN DAARAAN VERBONDEN REIS LANGS EEN AANTAL BIJENLABORATORIA
IN CANADA EN DE VERENIGDE STATEN

door H. H. W. Velthuis (Lab. Vergelijkende Physiol., Rijks Universiteit te Utrecht)
J. Beetsma (Lab. Entomologie, Landbouwhogeschool te Wageningen)

GEDRAG DER BIJEN INVLOED VAN LARVEN IN HET BROEDNEST OP HET GEDRAG VAN DE BIJEN.

Reeds in 1845 ontdekte Jan Dzierzon, dat darren ontstaan uit onbevuchte eieren en de werkbijen en koninginnen uit bevruchte eieren. Door het onderzoek van J. Woyke (Polen) is echter bij inteeltproeven komen vast te staan, dat er wel degelijk (diploide) darrenlarven uit bevruchte eieren ontstaan. In het broednest worden deze larven echter door de werkbijen uit de cel verwijderd en opgegeten. Worden de pas uit het ei gekomen larfjes kunstmatig gevoed, dus zonder tussenkomst van de voedsterbijen, dan kunnen uit de diploide darrenlarven darren ontstaan.

Woyke heeft kunnen aantonen, dat de diploide darrenlarven ongeveer 6 uren na het uitkomen een stof afscheiden, die de werkbijen aanzet tot het eten van die larven. Wordt het contact tussen deze larven en de bijen verbroken alleen gedurende deze kritieke periode, dan vindt verder normale verzorging plaats. De tot kannibalisme aanzettende stof is uit de larven te halen met hete alcohol en benzeen en heeft dezelfde werking wanneer het op normale larven wordt aangebracht.

Wanneer J. B. Free (Rothamsted, Engeland) het broednest van een aantal bijenvolken aanvult met extra open broed, dan stimuleert dit het verzamelen van stuifmeel. Wordt te veel jong broed gegeven, dan wordt een deel van de stuifmeelhaalsters tot voedsterbij. Volgens Free speelt hier een larvengeur geen rol, want open broed afgeschermd met een dubbele gaaswand had geen effect.

INVLOED VAN KONINGINNECELLEN OP HET GEDRAG VAN DE BIJEN

Volgens Free stimuleert de aanwezigheid van koninginncellen de bouwactiviteit. Uit zijn proeven is het niet duidelijk of de stimulus uitgaat van de koninginncellen of van het aangeboden broed. Er wordt zowel darrenraat als werkster-

raat gebouwd na een moerloze periode, waarin niet of minder dan bij aanwezigheid van de koningin werd gebouwd. De aanwezigheid van de koningin stimuleert speciaal de bouw van werkstercellen. Hierbij dient wel opgemerkt te worden, dat **aantallen** cellen werden geteld en niet op de toename van het **gewicht** aan was werd gelet.

C. S. Jay (Winnipeg) is bezig met een onderzoek over de invloed van koninginncellen op de eierstokontwikkeling van de werkbijen. Ontwikkeling van de eierstokken vindt ook plaats bij afwezigheid van de koningin, evenals de bouw van koninginncellen. Hij heeft de indruk, dat de aanwezige koninginncellen de eierstokontwikkeling remmen.

E. R. Jaycox (Urbana, Ill.) telt het aantal koninginncellen (redcellen) in volkjes waarvan de koningin is weggenomen. Hij komt tot de conclusie, dat de koninginncellen in de redcellen een remmende invloed hebben op de bouw van nieuwe redcellen. Dit is overeenkomstig onze bevindingen in Wageningen.

Hoe deze invloed van de larven naar de werkbijen wordt overgebracht is nog een open vraag. Mogelijk worden geur- of smaakstoffen geproduceerd zoals in het geval van de stof die door diploide darrenlarven wordt gemaakt.

AGRESSIEF GEDRAG

J. Kulinčević (Columbus) ontdekte bij proeven met kleine volkjes, welke stonden opgesteld in gazen vliegkooien, een opvallend gedrag. In deze volkjes vormden zich ketens van elkaar aanvallende bijen. Het agressieve gedrag bestond uit trekken aan de poten en vleugels met de kaken en tenslotte steken. De aangevallen bijen gedragen zich onderdanig, ze drukken het lichaam tegen de raat. Volgens Kulinčević is dit gedrag op andere bijen over te brengen door een bloedinjectie. Kulinčević heeft dit gedrag ook bij vrijvliegende volken waargenomen. De onrust in het volk gaat gepaard met een flink verlies aan bijen, het volk groeit niet.

DE BIJENDANS

Tijdens het congres bestond reeds een gespannen stemming onder de onderzoekers, toen A. M. Wenner (Santa Barbara, Californië) zijn voordracht over de bijendans ging houden. Von Frisch heeft door jarenlange waarneming ontdekt, dat de bijen door middel van een dans de richting en de hoeveelheid van een voedselbron aan de andere haalbijen in het volk kunnen mededelen. Op een nogal onsympathieke wijze meende Wenner de resultaten van Von Frisch te moeten verwerpen. Volgens Wenner bestaat er geen enkele betrekking tussen de gegevens in de dans en de plaats van de voedselbron. De voedselplaats zou alleen zijn gekenmerkt door een „geurbeeld”. Alleen de geuren van het voedsel, de omgeving van de voedselbron en van de bij zelf, zouden andere bijen op het goede spoor brengen. Wenner vindt vooral in H. Esch (Notre Dame Univ. Ind.) een fel tegenstander. Esch is een leerling van Von Frisch. Oorspronkelijk heeft Von Frisch gesteld dat het aantal dansen per tijdseenheid de afstand van het voedsel aangeeft. Esch meent echter een nauwkeuriger verband te vinden in de duur van de geluidsstoten, die de dansende bij met de vleugels veroorzaakt en de afstand.

De bijen die hij waarneemt, zijn op een bepaalde voerschaal in de omgeving van het laboratorium gedresseerd. Aankomst en vertrek op de voerplaats worden door middel van een foto-electrische cel genoteerd. Bij terugkeer in de kast, steeds op dezelfde raat, begint de haalbij zijn dans. Met een zeer kleine microfoon kan het geluid van de dansende bij opgenomen worden. De dans wordt opgevat als een „vlucht” ter plaatse, de richting en de vleugelslagfrequentie zijn dezelfde als tijdens de vlucht. De bewegingen worden dan ook met dezelfde spieren uitgevoerd. De bijen die de dans volgen blijken de gemiddelde duur van de geluidsstoten als mededeling op te vatten. Op een bepaald moment zijn er op een raatzijde meerdere dansende bijen. De volgbijen volgen meerdere dansers en nemen hiervan een gemiddelde richting en afstand waar.

Esch heeft kunnen aantonen, dat de zenuwknoopen een „herinneringsvermogen” bezitten; wordt een bij vastgezet en een poot voorzien van een draadje met een gewichtje, dan kan de zenuwknoop „leren” de poot op een bepaalde hoogte te houden. Zodra de poot te veel gestrekt wordt, raakt het gewichtje een contact en de bij ontvangt een lichte elektrische schok, waarop de poot weer wordt opgetrokken. Na herhaling blijft de poot op de gewenste hoogte. Zelfs na enkele uren rust is een enkele schok voldoende om de poot weer in de juiste stand te krijgen.

Interessant zou zijn te weten, hoe de kort-vleugel mutanten zich zouden gedragen bij het dansen en volgen. Door de kortere vleugels zullen deze bijen een langere vliegduur nodig hebben om een bepaalde bron te bereiken. Hiertegenover staat, dat ze met een duidelijk hogere vlieg-frequentie vliegen. Misschien hebben de kort-vleugel mutanten een afwijkende dans, (overgang rondedans, bij een afstand van minder dan 10 meter, naar de dans in de vorm van een acht, bij grotere afstand) en waarschijnlijk andere tempi. Hoe zullen bijen met normale vleugels hierop reageren?

Het is van belang hier iets over de methodiek te zeggen. Esch filmt een dansende bij met behulp van een SONY TV-camera. Dit beeld wordt vastgelegd op een beeldband van de videorecorder. De geproduceerde beeldband kan herhaald en op de gewenste snelheid worden afgespeeld op een TV ontvanger, ook een stilstaand beeld is mogelijk. Het voordeel van deze apparatuur boven het normale filmen is, dat nauwkeurig de geringste beweging gevolgd kan worden op een sterk vergroot beeld. Zelfs bij gebruik van een lens met tussenringen is verlichting van het voorwerp door een bureaulamp reeds voldoende. In dit geval is er dus geen afwijkend gedrag door overdadige verlichting en verhitting. De beeldband kan ook afgespeeld worden op een oscilloscoop. De vleugelslagfrequentie is dan te onderscheiden van andere bewegingen in het beeld. Wordt de tijd vertraagd (tot 100 x), dan zijn de geluidsstoten in onderdelen te onderzoeken. Wanneer deze frequenties aan een computer worden gevoed, dan krijgt men een serie dansen in enkele minuten de gemiddelde frequentie en de standaardafwijking.

In aansluiting op dit onderzoek is het van belang te weten of de bijen over een gehoororgaan beschikken. Waarneming van trillingen via de raat is bij bijen reeds bekend. Wordt op de raat een trilling van 300 tot 400 Herz gezet, dan worden de bijen bewegingloos („freezing noise”).

De vraag is nu of bijen ook op geluidstrillingen (luchtdrukverschillen) kunnen reageren. Het bleek niet mogelijk te zijn bijen te trainen op trillingen van de ondergrond (trillende doos bevat voedsel; doos zonder voedsel heeft geen trilling). Omdat geluidstrillingen een zeer belangrijke rol in de communicatie spelen, bestaat er misschien een barrière om een geconditioneerde voedsel-reflex op trillingen te krijgen.

Electrophysiologisch onderzoek moet nog aantonen of bijen geluids(luchtdruk-)receptoren bezitten.

Bestuivingsregeling

1968

Algemene voorwaarden inzake het plaatsen van bijenvolken voor de bestuiving van fruit- en groentegewassen.

De contactcommissie Tuinbouw/Bijenteelt, bestaande uit vertegenwoordigers van de hoofd-afdeling Tuinbouw en de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap, heeft de volgende voor 1968 geldende „Algemene voorwaarden inzake het plaatsen van bijenvolken voor de bestuiving van fruit- en groentegewassen” vastgesteld:

Artikel 1

Algemeen

1. Deze voorwaarden gelden voor het jaar 1968 en kunnen niet tussentijds worden gewijzigd.
2. Zij worden gedeponereerd ten kantore van het Landbouwschap te 's-Gravenhage.

Artikel 2

Vergoeding

1. De door de teler verschuldigde vergoeding bedraagt per bijenvolk:
 - a) f 15,— voor zover het betreft kastvolk en f 12,50 voor zover het betreft korfvolk bij plaatsing in **de open lucht bij het fruit**;
 - b) f 25,— voor zover het betreft kastvolk en f 20,— voor zover het betreft korfvolk per periode van maximaal vier weken, en voorzover het betreft beide soorten volken f 10,— voor elke volgende periode van maximaal vier weken, bij plaatsing in **de open lucht bij meloenen en aardbeien** onder plat glas of **augurken** onder staand glas; met dien verstande dat in de provincie Limburg voor plaatsing bij de augurkenkassen een richtprijs geldt van f 75,— voor het gehele seizoen tot en met augustus, terwijl de vergoeding voor elke week daarna f 10,— bedraagt;
 - c) f 35,— per periode van maximaal drie weken bij plaatsing **onder** staand glas.
2. Tenzij anders wordt overeengekomen, komen de kosten van vervoer der bijenvolken ten laste van de teler.

Artikel 3

Verplichtingen van de imker

De imker is verplicht te zorgen dat:

- a) de bijenvolken bij het begin van de bloei van het fruit op de door de teler aangegeven

plaats(en) aanwezig zijn en daar blijven tot het einde van de bloeiperiode, tenzij de teler toestemming geeft om de volken eerder weg te halen;

- b) de bijenvolken op verzoek van de teler verspreid in de boomgaard worden geplaatst, met dien verstande dat de volken voor zover mogelijk in groepen van ten minste drie worden opgesteld;
- c) de bijenvolken worden verzorgd;
- d) de kasten en korven goed reisklaar te maken zijn en dat de naam en het adres van de imker daarop zijn aangegeven.

Artikel 4

Eisen betreffende de bijenvolken

1. Een door de imker te plaatsen bijenvolk dient voor zover het betreft een kastvolk te voldoen aan de volgende eisen:
 - a) het volk moet een bevruchte, leggende koningin hebben;
 - b) eitjes en broed in alle stadia moeten aanwezig zijn in ten minste 4 ramen, met dien verstande dat dit niet geldt voor een volk dat vóór 15 maart in de kas wordt geplaatst;
 - c) een in de boomgaard te plaatsen volk moet bij een buitentemperatuur van 12°C bij het begin van de kersenbloei ten minste 7 en bij het begin van de appelbloei ten minste 8 ramen bezet hebben met bijen;
 - d) een in de kas te plaatsen volk moet ten minsten 6 ramen bezet hebben met bijen;
 - e) een buiten de kas te plaatsen volk moet ten minste 8 ramen bezet hebben met bijen;
 - f) het volk moet over voldoende voedsel kunnen beschikken.
2. Een door de imker te plaatsen bijenvolk dient voor zover het betreft een korfvolk te voldoen aan de volgende eisen:
 - a) het volk moet een bevruchte, leggende koningin hebben;
 - b) eitjes en broed in alle stadia moeten aanwezig zijn;
 - c) verzegeld broed moet zichtbaar zijn;
 - d) een in de boomgaard te plaatsen volk moet bij een buitentemperatuur van 12°C bij het begin van de kersenbloei ten minste 4 en bij het begin van de appelbloei ten minste 5 raten bezet hebben met bijen;
 - e) het volk moet over voldoende voedsel kunnen beschikken.

Artikel 5

Verplichtingen van de teler

De teler is verplicht te zorgen dat:

- a) een behoorlijke standplaats voor de bijenvolken aanwezig is en dat, als deze standplaats ver van de verharde weg ligt, een vervoermiddel beschikbaar is;
- b) de bijenvolken tijdens de bloeiperiode niet worden verplaatst, tenzij met instemming van de imker;
- c) de gewassen welke in bloei staan, niet worden bespoten of bestoven met voor bijen giftige stoffen;
- d) andere eveneens door de bijen druk bezochte planten, welke op zijn bedrijf in bloei staan, niet in aanraking komen met giftige stoffen;
- e) sloten en andere op zijn bedrijf voor de bijen aanwezige vaste drinkplaatsen niet worden vergiftigd;
- f) indien vee in de boomgaard komt, een deugdelijke afrastering rond iedere bijenstandplaats aanwezig is;
- g) de door hem verschuldigde vergoeding bij of vóór het teruggaan van de volken wordt betaald, met dien verstande, dat voor de in de provincie Limburg naast de augurkenkassen geplaatste volken de vergoeding in tweemaandelijks termijnen wordt voldaan.

Controle Artikel 6

1. De teler kan één of meer deskundigen verzoeken te controleren of de op zijn bedrijf geplaatste bijenvolken aan de in artikel 4 vermelde eisen voldoen.
2. Hij is verplicht de imker tijdig in te lichten omtrent het tijdstip van zodanige controle.

Artikel 7

Schadevergoeding

1. Indien de imker onderscheidenlijk de teler in strijd met de krachtens deze voorwaarden op hem rustende verplichtingen handelingen heeft verricht of nagelaten als gevolg waarvan aan de wederpartij schade is veroorzaakt, is hij tot volledige vergoeding daarvan gehouden.
2. De in lid 1 bedoelde verplichting tot schadevergoeding strekt zich niet uit tot schade, voortvloeiende uit oogstderving.

Geschillen Artikel 8

1. Geschillen, welke tussen partijen mochten ontstaan naar aanleiding van een op deze voorwaarden gesloten overeenkomst, kunnen door elk van beide partijen om advies worden voorgelegd aan een overeenkomstig de volgende leden samengestelde commissie, welke oordeelt als goede mannen naar billijkheid. Het advies is bindend voor beide partijen.

2. Van de in lid 1 bedoelde commissie benoemt elk van beide partijen, uiterlijk binnen 5 dagen nadat het geschil is ontstaan, één lid. De aldus aangewezen leden benoemen tezamen, uiterlijk binnen 5 dagen na de laatste der vorenbedoelde benoemingen, een derde lid.
3. Indien één der in lid 2 bedoelde termijnen is verstreken, zonder dat de betreffende benoeming is geschied, benoemt de rijksbijenteeltconsulent op verzoek van de meest gerede partij het betrokken commissielid.

Met nadruk wordt aanbevolen de overeenkomst tussen de teler en de imker schriftelijk vast te leggen. Model-overeenkomsten zijn op aanvraag verkrijgbaar.

De schade aan bijenvolken door het aanwenden van bestrijdingsmiddelen in land- en tuinbouw.

De contactcommissie heeft ook dit jaar aandacht besteed aan de verschillende oorzaken van schade aan bijen, wanneer deze vliegen op land- en tuinbouwgewassen. De conclusie was, dat - zo het al noodzakelijk zou zijn om tijdens de bloeiperiodes bestrijdingsmaatregelen te treffen - er meestal doeltreffende bestrijdingsmiddelen verkrijgbaar zijn, welke toch niet of nauwelijks schadelijk zijn voor de bijen. Met voldoening heeft de commissie geconstateerd, dat er in de laatste jaren bij de voorlichting aan de praktijk meer dan voorheen aandacht wordt besteed aan de gevaren van verschillende bestrijdingsmiddelen voor de bijen.

De secretaris van de contactcommissie
Tuinbouw/Bijenteelt,
P. T. HILHORST

N.B. Wij willen onze leden/lezers met nadruk aanbevelen zich aan de bovenstaande voorwaarden te houden, omdat deze door beide partijen gezamenlijk werden vastgesteld.

Derde druk

„BIJENHOUDEN MET SUCCES”

is er !

Het doet ons genoegen onze leden te kunnen mededelen, dat juist voor het drukken van dit nummer de derde druk van „Bijenhouden met succes” door de heer H. van Gool is verschenen. In het volgende nummer hopen wij daaraan een beschouwing te wijden.

De prijs is f 13,25, franco per post f 14,05 na ontvangst van het bedrag op giro 823276 van het Bijenhuis te Wageningen.

meer **H**ONING winnen

Wij hebben van 't winter onze reserve bijenkasten nagezien, waar nodig gerepareerd en een kwastje verf of kleurcorporant gegeven.

Ook hebben we de afgelopen wintermaanden al onze broedkamer- en zo nodig honingkamer-ramen op de voorgeschreven wijze van kunst-raat voorzien, opdat tijdens de dracht meer tijd aan de bijen kan worden besteed. Wat vanzelfsprekend zeer belangrijk is, zijn de drachtgebieden.

Jammer genoeg worden niet alle goede drachtbronnen voldoende benut. Voor een jaar of 4 reisden wij alléén naar het koolzaad en de heide. We kregen toen een nieuw lid, die de omgeving afzocht naar meer goede nectarbronnen en die dan ook inderdaad vond.

In de eerste plaats de wilg (worg) die in het prille voorjaar veel stuifmeel en nectar afgeeft.

De proefreizen naar dit gebied gaven zo'n voldoening, dat de volgende jaren alle actieve imkers van onze afdeling bijna al hun bijen naar dit terrein dirigeerden.

Van de diverse standplaatsen op de wilgen reisden wij rechtstreeks naar het fruit in de N.O.P. Appels en peren, peren ca. 14 dagen

eerder dan appels. Van het fruit gingen de volken naar hun vaste standplaats bij huis of bijenpark terug. Echter met uitzondering van een beperkt aantal kasten, die als proef vanaf het fruit nog naar het koolzaad werden gestuurd. Deze proef bleek geen succes te zijn, de volken zijn op het koolzaad eerder achterdan vooruitgegaan.

Deze proef wordt niet herhaald. Wel is het mogelijk na de bloeitijd der peren nog met voldoende resultaat naar het koolzaad te trekken. Nu eerst honing slingeren van de wilgen, gagel en fruit; en kunstzwermen maken. Hierna gingen wij naar de zomerdracht (vuilboom-, klaver enz.) en vervolgens naar de heide.

De vele vervoerskosten werden ruimschoots vergoed door de hogere opbrengst aan honing. Het komende seizoen staan weer 5 reizen op het programma n.l. wilgen - deel appels en peren - deel koolzaad, zomer en hei. Alle afdelingen oogsten niet van dezelfde nectarbronnen, sommige halen van linde, bramen, zeeaster enz. Er zijn imkers die helemaal niet reizen, de kasten blijven altijd bij huis, en nu meer grond in cultuur is gebracht wordt de honingopbrengst minder.

Ook zijn er imkers die maar van één of twee drachtgebieden gebruik maken.

Bijenhouders van deze afdelingen, er is meer honing te winnen! Wie neemt het initiatief? Reeds één actieve imker van één afdeling is voldoende.

Veel succes.

Meppel.

J. HARTKAMP

REIZEN met bijenvolken

„Geen aardigheid meer aan“, zei de oude imker, „jullie met je kasten en auto's.“ „Laad maar op, en je bent er.“ „Nee, dan vroeger, toen je met paard en wagen en tientallen korven hele nachten doorreisde om de goede plaats te vinden, waar voor de volken wat te halen was. Toen beleefde je nog eens wat!“

Ja, dat was zeker wel wat anders dan thans, maar of je toen enkel wat kon beleven en thans niet meer? Laat ik u eens vertellen onze belevenissen van de reis met de bijen naar de koolzaadvelden in noordelijk Groningen. Er was koolzaad, maar niet zoals in de Flevo-polder,

velden en velden aaneen, neen, hier een perceeltje en daar wat, en als de bijen wat zouden kunnen halen, dan de volken maar wat verspreiden, hier een groepje, daar een stuk of wat en zelfs bij een derde veld. Heenreis prima, een mooie ochtend en droog en schoon, de auto kon zelfs op het ene veld, dat achter een perceel lag, waarop aardappelen moesten gepoot worden, tot aan het koolzaad rijden. Het koolzaad bloeide goed, het weer was tijdens de dracht vrij behoorlijk en zo kwam na enige tijd het parool: woensdagavond de bijen ophalen, 7 uur starten. Maar de hele woensdag was het miezerig, druilerig weer. Zouden we ze maar niet een enkele dag nog laten staan? Ja, maar de afspraak met de vervoerder, de automan, en kunnen wij allen één van de volgende dagen? „Het zal waarachtig wel gaan!“ Een extra jas

mee en laarzen, nou dan doen ze ons niet veel. En zo werd de tocht ondernomen. Bij twee van de veldjes ging het uitstekend; lagen zo goed als aan de weg en een vaste reed, maar dat derde!! Neen, de vrachtauto-bestuurder kwam niet op dat glibberige kleiland met zijn wagen.

„Haal de kasten maar op, ik blijf wel op de weg staan.” En zo trokken we het duistere veld in, met twee draagbaren. De regen was maar weer eens begonnen; de kasten moesten bijna gezocht worden; zo donker werd het. De klei kleefde aan de laarzen. Stond een kast op de draagbaar, dan werd deze halverwege de weg aangedragen, waar de sterke jongere kerels de vracht overnamen en op de auto plaatsten. Uitglijden en de handen vol gladde klei krijgen, opzetten, wegdragen, enkel aan hun gepraat konden de tegemoetkomers worden opgemerkt.

Een zwarte, donkere hemel boven ons, waar zo af en toe het vuurtorenlicht van Schiermonnikoog doorflitste, en onder ons het gladde, kleverige kleiland. Gelukkig, de laatste en nu bij de wagen in de sloot aan de wegkant, het allervuilste van die laarzen zien af te krijgen.

Nooit staat er bijna water in deze sloot, maar nu was de sloot boordevol en één van de ijverige mannen had dan ook in een oogwenk één van zijn laarzen vol water. Brr, uit dat ding. Maar, de natte broek en de natte sok hadden zich als het ware in de laars vastgezogen en na heel wat trekken en sleuren, waarbij de patiënt zelfs languit op de weg kwam te liggen, lukte eindelijk de operatie. De laars kon worden geleegd; een krant erin, de droge sok aan het natte been en zo werd de terugtocht aanvaard.

Klokslag twaalf uur in het dorp. Staan laten de hele boel en morgenvroeg afladen. Half één thuis, schoonmaak; en de klok had al één geslagen, toen manlief in het warme bed kroop.

Of hij welkom was?

De volgende morgen 7 uur op stap, om de respectievelijke eigenaars hun volken te bezorgen. Prachtig weer en de stemming uitstekend. Tot het weer mis ging. Bij het afladen in een van de nieuwe straten werd de kast niet goed op de draagbaar geplaatst en duikelde hij ondersteboven bij het opnemen der draagarmen.

Wolken bijen. Deuren en ramen van omwonenden klapten direct dicht en de handige imkers werden niet gunstig ontvangen, toen ze de kast weer in positie brachten en op de plaats van bestemming deponeerden. Ja, als men het heeft over iets beleven! Reizen met bijen blijft altijd iets lucratiefs.

Drachten.

D. JOUSTRA.

Reglement

voor het carnica bevruchtingsstation
Schiermonnikoog.

Inzenders, betaling

1. Leden der Vereniging hebben 't recht tegen een vergoeding van 75 cent per volkje bevruchtingsvolkjes op het bevruchtingsstation te doen plaatsen.
2. Andere bijenhouders, mits lid van een der bij de Bedrijfsraad voor de bijenhouderij in Nederland aangesloten organisaties kunnen bevruchtingsvolkjes op het station doen plaatsen tegen een vergoeding van f 2,50 per volkje. Vooruitbetaling van het verschuldigde bedrag per postgiro 846801 ten name van de Vereniging te Wageningen.

Openstelling

3. In 1968 wordt het station van 15 mei tot 15 juli opengesteld.

Kastjes en volkjes

4. De ter plaatsing aangeboden volkjes moeten aan de volgende eisen voldoen:
 - a. Zij moeten voorzien zijn van voldoende voer.
 - b. De volkjes moeten darrenvrij zijn.
 - c. De vlieggaten moeten afdoende kunnen worden afgesloten en wel zodanig, dat de volkjes bij het sluiten der vlieggraten tegelijkertijd lucht krijgen.
 - d. De vlieggaten moeten aan de binnenzijde voorzien zijn van darrenroostertje (doorlaat-opening 5 mm).
 - e. De deksels moeten met schroeven op de kastjes vastgezet zijn.
 - f. De kastjes moeten zeer solide zijn, zodat lekken, ook bij regen, uitgesloten is.
 - g. Op elk kastje moet met onuitwisbare verf of inkt duidelijk de naam en het adres van de eigenaar zijn aangebracht.

Kratjes, plaatsing

- Bij inzending van 2 of meer kastjes moeten deze in kratjes van hoogstens 4 stuks worden ingezonden. De kastjes moeten zodanig in het kratje zijn aangebracht, dat de vlieggaten kunnen worden geopend en gesloten zonder de kratjes uit te pakken. De kratjes worden dus in hun geheel en ongeopend op het terrein geplaatst.
5. De plaatsing geschiedt op aanwijzing van de Vereniging.
 6. De Vereniging zal voor toezicht zorgen, maar stelt zich niet aansprakelijk voor schade, die het gevolg is van diefstal, beschadiging of welke andere schade ook.
 7. Gedurende de tijd dat de kastjes op het eiland zijn, mogen ze niet worden geopend.
 8. Met het oog op het vervliegen van konin-

ginnen is het verboden om de terreinen van het bevruchtungsstation te betreden.

Verzending

9. De kastjes moeten als regel op vrijdag via Groningen worden verzonden. Schipper K. Boersma vertrekt op vrijdag om 12 uur uit Groningen naar Schiermonnikoog, ligplaats Oosterhamrikkade.

Van de vervoerder naar Groningen (beurtendienst, Spoorwegen) dient men zekerheid te hebben dat de volkjes in de loop van genoemde dag aan schipper Boersma worden afgeleverd.

De kastjes moeten worden geadresseerd aan de heer H. Kruyer, Middenstreek 60 te Schiermonnikoog.

De verzending der kastjes dient steeds franco te geschieden; ze worden niet-franco aan de eigenaars teruggezonden.

Aanmelding

10. Vóórdat men de teelt inleidt, dient men daarvan mededeling te doen aan het Bijenhuis te Wageningen.

Dit is nodig om eventuele spoedberichten direct aan de telers te kunnen doorgeven.

Het Bijenhuis zendt dan aan de teler een briefkaart, welke deze minstens drie dagen voor de verzending van de volkjes naar Schiermonnikoog aan de heer Kruyer dient te sturen en waarop het aantal volkjes en de wijze van verzending aan de heer Kruyer worden medegedeeld. De heer Kruyer zendt de telers bericht voordat de volkjes worden teruggezonden.

11. Mogelijke tussentijdse wijzigingen van het reglement worden uitsluitend bekend gemaakt aan de telers, die aan de in art. 10 genoemde verplichting hebben voldaan.

open ige notities

ACHTER DE CIJFERS

De Stichtse imkers hebben ons gevraagd een korte beschouwing te wijden aan de in dit nummer gepubliceerde jaarcijfers. Gaarne voldoen wij aan dit verzoek.

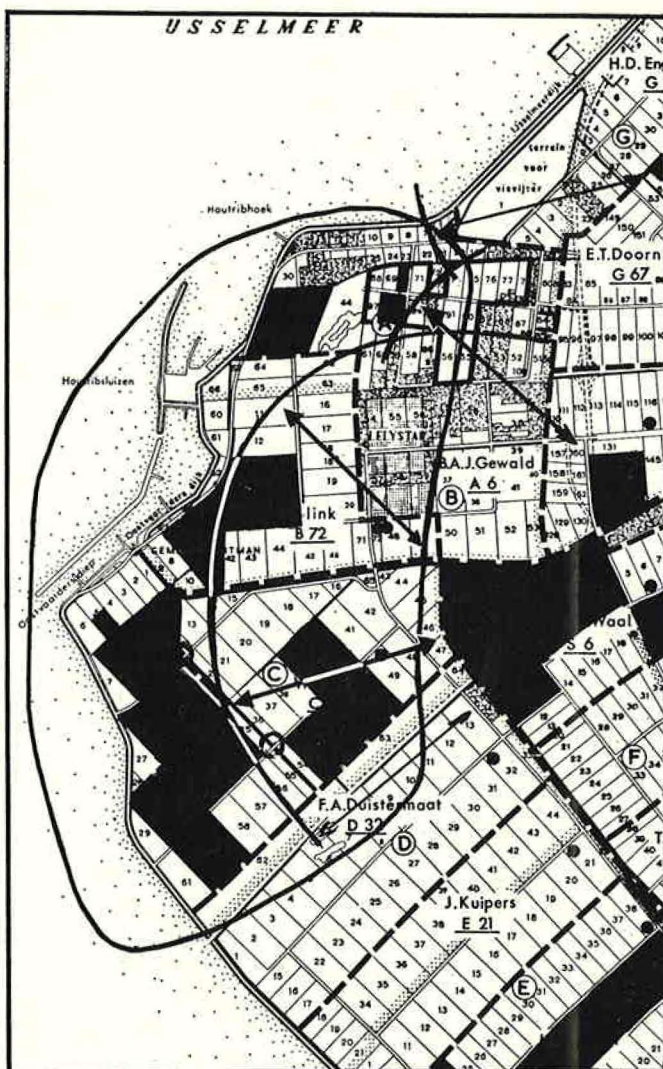
U zult in de cijfers zien, dat alle afdelingen van onze vereniging in 1967 goed geboerd hebben. Het overschot, dat de Afdeling Suiker opleverde, bewijst voldoende dat de suiker vorig jaar niet duurder behoefde te zijn dan 60 cent franco afdeling. Door de suiker provinciegewijs af te leveren, hebben we flinke bedragen aan vracht bespaard. Dit heeft natuurlijk tot gevolg, dat we in iedere provincie slechts éénmaal komen met onze grote vrachtauto's. Het is noodzakelijk dat de bestellingen en betalingen van **alle** afdelingen binnen zijn voordat we gaan „suikerrijden”. Er waren vorig jaar een paar afdelingen die ons verzochten de suiker niet te bezorgen gedurende een bepaalde periode, in verband met vacaties. Bij het thans gevolgde systeem is het moeilijk met dergelijke verzoeken rekening te houden. We hebben natuurlijk een open oog voor deze moeilijkheid, maar de enige andere mogelijkheid is dat de vrachten véél hoger worden en de suiker dus duurder en daarmee zijn de imkers niet gediend.

De Afdeling Handel heeft een bescheiden winst gemaakt. Die winst had veel hoger kunnen zijn, maar we vinden het nog steeds véél beter om de imkers hun benodigheden van zo goed mogelijke kwaliteit te leveren tegen een zo laag mogelijke prijs, dan om grote winsten te maken. Zo hebben we vorig jaar de superkunstraat vrijwel zonder winst omgezet. De wasprijzen waren erg hoog en we pasten de prijs voor ruwe raat daaraan aan. Maar de prijs van de

superkunstraat hebben we **niet** aangepast. Er is zelfs een periode geweest, waarin handelaren trachtten bij ons kunstraat te kopen omdat die goedkoper was dan de zuivere was, die ze bij importeurs moesten kopen. Maar daar zijn we natuurlijk niet ingetrapt.

De omzet van Afdeling Handel is vorig jaar zeer belangrijk gestegen. Dat is voor iedere imker van groot belang. Mogen we het u even voorrekenen? Het Bijenhuis heeft zijn z.g. „vaste kosten”. Als onze omzet aan kunstraat vorig jaar gelijk gebleven was aan die van het jaar daárvóór, dan moesten we per kg superkunstraat, laten we maar zeggen, een gulden rekenen voor die „vaste kosten”. (Die gulden is een willekeurig bedrag, dat we alleen maar als voorbeeld nemen.) In werkelijkheid is onze kunstraat omzet verdubbeld. Per kg superkunstraat behoeven we u dus niet een gulden maar slechts 50 cent in rekening te brengen voor die „vaste kosten”. Door de grotere omzet wordt de kunstraat dus goedkoper.

Ook de Afdeling Vereniging heeft goed geboerd. Dat stelt ons in staat om iets aan ons Groentje te doen. Telt u het aantal bladzijden van dit nummer even na? We hopen ook in de toekomst ons blad wat dikker te maken. Dat gaat natuurlijk het gemakkelijkst, als u allemaal voor een flink aantal nieuwe leden zorgt. Laten we even veronderstellen, dat we er dit jaar duizend nieuwe leden bij krijgen. Die moeten ook allemaal het Groentje hebben. Dat kost onze vereniging alleen maar het extra papier en de drukpers moet een paar minuten langer draaien. Maar andere kosten, zoals die van het zetten worden er niet hoger van. Ledenwinst betekent dus, dat we allemaal een beter en dikker Groentje kunnen krijgen voor dezelfde prijs. We danken de Stichtse imkers voor hun opwekking om onze lezers ook eens „achter de cijfers” te laten kijken.

Koolzaad

Flevopolder

In het vorige nummer konden wij nog de mededeling opnemen, dat er in de Flevopolder 1270 ha koolzaad voor de bijen beschikbaar is.

In dit nummer wordt het gebruikelijke kaartje afgedrukt.

Toezichthoudend imker is de heer W. van 't Land, Oude Bouwheerstraat 7 te Barneveld, tel. 03420-2607.

Wij vestigen er nog uw aandacht op, dat de heer Van 't Land op bovengenoemd nummer te bereiken is tussen 5 en 6 uur. Wij verzoeken u dringend de heer Van 't Land niet op zondag te bellen.

Denkt u er verder even aan dat de kasten voorzien moeten zijn van de naam en het adres van de imker en van de afdeling?

De percelen koolzaad zijn zwart gemaakt.

De buitenste lijn geeft het gebied aan, waarbinnen de voor de bijen beschikbare 1270 ha koolzaad liggen. Binnen deze lijn vindt u nog een lijn. **Links** daarvan kunnen de bijen worden geplaatst. Het gebied **rechts** van die lijn is nog niet toegankelijk omdat er geen bruggen zijn.

De pijlen geven de afstand van 4 km aan, die er minstens ligt tussen het koolzaad voor de bijen en het zo nodig met dieldrin te bespuiten koolzaad.

GRATIS

BOEKWERK

GRATIS

Voor alles op het gebied der moderne bijenteelt slaagt U bij ons beter. Wij leveren U betere kwaliteiten materiaal en voor lagere prijzen dan elders. Zie onze adv. in het maartnummer.

Vanaf heden geven wij bij aankoop **vanaf f 50,-** aan imkersartikelen U het boekwerk van de bekende schrijver Joh. Joustra „Het Kleine Bijenboek” geheel GRATIS.

Tevens komen wij met een grote sortering bijenwoningen, korven, kunstraat, bussen en klein materiaal op de te houden bijenmarkten op:

19 april: Emmen, 20 april: Driebergen, 23 april: Purmerend en 27 april te Zenderen. Ook kunt U op deze markten Uw ruwe en zuivere was ruilen voor kunstraat.

Vraagt onze nieuwe prijslijst 1968. Wij zenden U die gaarne gratis toe.

Bijenstand H. T. VAN DAM & Zn.

JUBBEGA (Fr.) TEL. 05165-382

Korte berichten

AFDELING EPE

In de jaarvergadering herdachten we het overleden lid de heer Marinus ten Hooven. Er zijn vier nieuwe leden toegetreden, waaronder een jeugdlid. Het jaar 1967 leverde een nadelig saldo op, maar daar staat tegenover dat we een nieuwe slinger rijker zijn geworden. In de kascommissie werden benoemd de heren J. Viverooy en T. de Wilde. Naar de algemene vergadering werden afgevaardigd de heren L. Massier, W. Groenewold, R. Huiskamp en K. Bolhuis. Bij de bestuursverkiezing werd de heer A. Kok bij acclamatie herkozen. De secretaris van de afdeling Hattem, de heer P. F. Mischke, is overleden. De voorzitter der afdeling Wapenveld vroeg onze afdeling de vijf jeugdden van Hattem onder haar hoede te nemen.

KRING EN GROEP GRONINGEN

Op de vergadering van 9 maart was de helft van de 20 afdelingen vertegenwoordigd; een vijftal afdelingen is geen lid van de Kring. Voorzitters Reinders werd in zijn functie herkozen. Penningmeester Sportel trad tussentijds af en ruimde zijn zetel voor de heer Kruse te Paterswolde. Tegelijk werd de heer Frieling van Uithuizen aan het bestuur toegevoegd. De heer Sportel was mede-oprichter van de Kring in 1945. Hij heeft bijzonder veel voor de Kring gedaan, meteen al vanaf de oprichting, toen onze bijenteelt ons zorgen baarde. Hij reikte het giroboekje van een gezonde Kring aan zijn opvolger over. Wij houden de heer Sportel echter als controleur voor fruitvolken aan ons bestuur verbonden; 't was dus nog geen afscheid. Fruitvolken worden overigens tot nu toe weinig gevraagd. De moeilijkheden en mogelijkheden in de komkommergebieden houden we in het oog. De honingprijzen zullen op het bestaande niveau worden gehandhaafd.

Propaganda voor onze bijenteelt is niet steeds eenvoudig. Een paar jaar is hier weinig aan gedaan, daarvoor had Groningen een tijdlang een prachtig reclame-team. We zullen proberen zo'n groep te doen herleven.

P. SIEBERING.

ALGEMENE VERGADERING

op zaterdag 18 mei 1968 in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, Mariaplaats, Utrecht. Aanvang 11 uur.

Agenda:

1. Opening.
2. Beleid hoofdbestuur.
3. Voorstel afdeling Groningen.
4. Voorstel afdeling Amsterdam.
5. Voorstel hoofdbestuur.
(De voorstellen en de door het hoofdbestuur uitgebrachte prae-adviezen zijn afgedrukt in het Groentje van januari).
6. Rapport Commissie nazien boeken 1967.
Het rapport wordt afgedrukt in het Groentje van mei.
7. Aanwijzing der commissie voor 1968.
Het hoofdbestuur stelt voor: Afdelingen Beverwijk en Bilthoven en als reserve Borculo.
8. Plaats algemene vergadering 1969.
Het hoofdbestuur stelt voor: Utrecht.
9. Jaarstukken 1967.
10. Begroting 1969.
(Jaarstukken en begroting worden in dit nummer afgedrukt).
11. Rondvraag.
12. Sluiting.

„DAG VOGELS” TE ZAANDAM

De Vogelbeschermingswacht Zaanstreek organiseert ter gelegenheid van haar zilveren jubileum een tentoonstelling van zaterdag 13 april t/m zondag 21 april. De tentoonstelling is op 13 april open van 15 tot 22 uur, verder dagelijks van 10 tot 22 uur en op 21 april van 10 tot 18 uur. U vindt de tentoonstelling in de LINDENBOOMSCHOOL, Dubbele Buurt, KOOG a.d. Zaan. Bert Garthof zal aandacht besteden aan deze tentoonstelling in zijn radiorubriek „Weer of geen weer.” Onze afdeling Zaandam neemt ook aan deze tentoonstelling deel met een inzending op het gebied van de bijenteelt. U vindt er o.a. een imker, die bezig is te slingeren en als u goed luistert hoort u hem zeggen: Dag bloemen, dag bijen...

ONZE IMKERSAGENDA

- 13-21 april: Dag Vogels, Zaandam. Zie bericht in dit nummer.
- 19 april: Bijenmarkt Emmen.
- 20 april: Bijenmarkt Driebergen. Excursie met gratis vervoer naar de heidetuin in Driebergen.
- 20 april: Bijenmarkt Dordrecht, zie bericht in dit nummer.
- 23 april: Bijenmarkt Purmerend, 10 uur, terrein van de Groente- en Fruitveiling B.P.e.O.
- 27 april: Bijenmarkt Zenderen, 10 uur bij Hotel 't Loar.
- 18 mei: Algemene Vergadering te Utrecht, zie agenda in dit nummer.
- 4 augustus: Laatste dag inschrijving Imkersdag Drachten.
- 31 augustus: Inzendingen voor de Nationale Honingtentoonstelling te Drachten moeten daar aangekomen zijn.
- 7 september: Imkersdag te Drachten.

AFDELING FINSTERWOLDE 50 JAAR

Ter viering van het 50-jarig bestaan onzer afdeling hield onze afdeling een feestavond in hotel Van der Holt, waar o.a. ook burgemeester J. G. Voslamber aanwezig was. De avond werd bijna geheel gevuld door enige films over de bijen en hun werk, vertoond en toegelicht door de heer J. van Aarst uit Wageningen. Eerder op de avond had het bestuur reeds vele felicitaties en geschenken in ontvangst mogen nemen. De Heer R. H. Geskes uit Roden bood namens het hoofdbestuur de gouden legpenning van de vereniging aan, terwijl voorzitter E. Muntinga van het kringbestuur een enveloppe kreeg aangeboden. Vele vertegenwoordigers van afdelingen uit de omgeving waren aanwezig om onze jubilerende afdeling te overstelpen met cadeaux.

AFDELING APELDOORN

Op de laatste vergadering van dit seizoen trad de heer J. F. Verhoeven uit Beekbergen op als gespreks-leider van onze praatavond, een mooie gelegenheid om op de drempel van het nieuwe seizoen nog met elkaar van gedachten te wisselen.

De heer Verhoeven sneed een aantal punten aan als: hoe hebben we onze volken ingewinterd, de verplaatsing van de wintertros, de reinigingsvlucht, reizen naar fruit en zomerdracht, het gevaar van het gebruik van buitenlandse honing als voedsel voor onze bijen, de Aalster methode en separeren en hij vertelt nog iets over de eerste reis naar de Wieringermeer, ongeveer 35 jaar geleden, waarvan hij enige foto's laat zien.

Na de pauze kwamen de tongen los. Natuurlijk liepen de meningen uiteen, maar dat maakt zo'n discussie juist zo leerzaam. Om half elf wenste de voorzitter ons allen een succesvol bijenseizoen toe. N.

AFDELING BEVERWIJK

Op de jaarvergadering waren 13 van de 20 leden aanwezig. Het vorige bijenjaar gaf een goede honing-oogst, 42 volken gingen naar het fruit, 21 naar het koolzaad en 24 naar witte klaver en wilgeroosje en 58 naar de heide. Het bijenpark „Immenhof“ heeft tien bijenstallen, die de namen Meidoorn, Kruisbes, Erica, De Zwerm, De Zon, Brem, Duinroos, Wilgeroos, Flower Honey, Wilg en Zonnebloem dragen. Het park kreeg ook een door mevrouw Kenniphaas vervaardigde eigen vlag: wit met raat en twee bijen in natuurlijke kleuren erop geborduurd.

AFDELING LEEUWARDEN

Op 21 februari hield onze afdeling haar traditionele praatavond. De heer J. v.d. Vlugt hield een praatje over het bijenhouden in Frankrijk, toegelicht met enige mooie dia's. Er werd ruimschoots van gedachten gewisseld en we hadden een goed bezochte en leerzame avond.

AFDELING SOEST EN OMSTREKEN

Eind februari heeft de bekende Friese imker de Heer Atze Dijkstra op zijn eigen gezellige wijze ons een gehele avond geboeid. Het was verheugend dat ondanks de koude ook heel wat andere natuur-liefhebbers waren gekomen om te genieten van de prachtige dia's die hierbij werden getoond. Dat het „heien en kleien“ met de bijen de afdeling wel in het bloed zit, bleek uit enkele projecties waarvan zelfs de Heer Dijkstra niet wist dat het Soester imkers waren die zo ver van huis waren getrokken. Het was een vieve imker op jaren die hierop attendeerde en zo maar de betrokken namen uit zijn „kap“ schudde.

Voor de aanvang van de avond werd een 26-tal potjes honing aangebracht, uiteraard van allerlei dracht en goed van kwaliteit. Met een praatje en een plaatje zijn deze inmiddels aan een gemeenschap uitgereikt. Wij hopen hierdoor in deze steeds meer zakelijk ingestelde wereld wat levensvreugde aan mede-mensen te mogen hebben overgebracht.

BIJENMARKT IN DORDRECHT

Op zaterdag 20 april 1968 wordt — dit jaar voor de 29e keer — in Dordrecht de jaarlijkse bijen- en honingmarkt gehouden, georganiseerd door de afdeling Dordrecht en omstreken.

Evenals voorgaande jaren zal op die dag het Beverwijksplein van 9 uur af het domein zijn van allen, die zakelijk of als liefhebber iets met bijen of honing te doen willen hebben. Het markterrein is gunstig gelegen op slechts 3 minuten gaans van het station. Er is voldoende — kosteloos — parkeerterrein in de onmiddellijke omgeving beschikbaar. Tevens is een eenvoudige consumptiegelegenheid aanwezig. Nadere inlichtingen over deze markt zijn te verkrijgen bij de Marktcommissie Leeuwebekstraat 2 te Zwijndrecht, tel. 01850 - 27575.

Fruittelers. Deze hebben hier de gelegenheid om bijenvolken te kopen of te huren nodig voor de bestuiving van hun vruchtbomen.

Bijenhouders. Zij kunnen hun bijenstal uitbreiden door aankoop van volken of kunnen overcomplete volken ten verkoop aanbieden. De bijenhouders vinden hier gelegenheid tot verhuur van hun volken, tot verkoop van honing, terwijl tevens een grote sortering bijenteeltartikelen aanwezig is.

Bloemenliefhebbers. Evenals vorig jaar zijn op de markt zaden en planten van honing- en stuifmeelgevendende gewassen te koop. Tevens is er gelegenheid om kennis te maken met het werk van de Kon. Mij. voor Tuinbouw- en Plantkunde.

Belangstellenden. Belangstellenden in bijen- en bijenhouden kunnen alle inlichtingen krijgen over deze interessante liefhebberij en over het werk van de Vereniging.

Tenslotte is er voor iedereen — althans zolang de voorraad strekt — door de leden zelf geogoste, zuivere Nederlandse bijenhoning te koop.

AFDELING TER APEL VEERTIG JAAR

In 1927 werd op initiatief van wijlen de heer E. H. Buiskool in Ter Apel een vergadering belegd met de bedoeling een plaatselijke Imkersvereniging op te richten. Deze schuchtere poging werd al dadelijk met succes bekroond, want de vereniging kwam er, en op 1 januari 1928 kon voorzitter Christiaans en secretaris H. Lukkien de nieuwe vereniging met 29 leden aanmelden bij de landelijke Ver. tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.

Nog in datzelfde jaar groeide het ledental uit tot 38 en sedertdien heeft de vereniging zich — zij het thans met wat minder leden — kunnen handhaven, zodat op intieme en gezellige wijze het 40-jarig bestaan kon worden gevierd.

Oudste leden gehuldigd.

Voorzitter J. H. Stahl hield op deze feestelijke bijeenkomst een openingstoespraak waarin hij op bijzonder geestige wijze allerlei gebeurtenissen uit het verleden naar voren haalde, hetgeen de sfeer van deze jubileumviering zeker ten goede kwam. Veel waardering had hij voor de heren H. Lukkien en L. Schoonbeek die vanaf de oprichting tot nu toe lid van de vereniging zijn geweest, eerstgenoemde steeds in de functie van secretaris-penningmeester. Beide heren ontvingen van hem een aardige attentie. Veel waardering had de heer Stahl ook voor de fam. Buiskool en de heer R. Drenth, die altijd bereid waren de vereniging belangeloos te dienen.

Na dit welkomstwoord werd het woord gegeven aan de heer R. H. Geskes uit Roden, die als afgevaardigde van het hoofdbestuur de gelukwensen kwam overbrengen. Deze verheugde zich er over dat naast de oude garde ook jongeren aanwezig waren, waarop de vereniging in de toekomst kan steunen. Dank bracht hij vooral aan de heer Lukkien voor alles wat deze voor de vereniging had gedaan, waarvoor hij hem een zilveren insigne opspelde. Een zilveren legpenning was het geschenk dat de vereniging in ontvangst mocht nemen. Het Rijksbijenteeltconsulentschap liet zich op deze feestavond vertegenwoordigen door de heer J. v. Aarst uit Bennekom. Met een leerzame causerie en een film over de bijenteelt hield hij de aanwezigen geruime tijd bezig, terwijl er voorts gelegenheid was om vragen te stellen. In de pauze werd een gratis verloting gehouden waaraan aardige prijzen waren verbonden.

AFDELING BEETSTERZWAAG en O.

Vrijdagavond 1 maart hield de afdeling de voorjaarsvergadering in de Middelbare Landbouwschool te Drachten. Aan de heer A. Adema te Drachten werd de eremedaile van onze vereniging uitgereikt voor de bijkans 30-jarige functie van bestuurslid, die op eigen verzoek in de herfstvergadering van 1967 werd beëindigd. Besproken werd het reizen met de bijenvolken naar koolzaad en fruit en de in Drachten te houden Imkersdag op 7 september e.k. samen met de dan te houden nationale honingtentoonstelling. Deze zal een onderdeel uitmaken van de grote tentoonstelling van de samenwerkende verenigingen op het gebied van het natuurleven; ook onze afdeling zal daar een stand verzorgen.

D. JOUSTRA, secretaris.

AFDELING ORANJEWOUD EN OMG. 25 JAAR

Onze afdeling, die 20 februari 1943 werd opgericht, vierde tijdens een feestavond op 23 februari dit zilveren bestaan. Behalve een aantal leden met hun dames waren ook aanwezig de heren J. J. Mulder van Appelscha, hoofdbestuurslid, G. Hiemstra uit Drachten en J. Brouwer uit Leeuwarden als voorzitter resp. secretaris van de Kring Friesland van de provinciale imkersafdelingen.

Nadat de voorzitter U. O. de Jong allen welkom had geheten, kreeg de secretaris A. Hamstra gelegenheid een overzicht te geven van de afgelopen 25 jaar. Hierbij liet hij vooral uitkomen de moeilijkheden, die men had bij de suikerlevering in de eerste jaren en het vooraf innemen van honing, wilde men suiker ontvangen. Ook releveerde hij de oprichting in 1955 van een bijenstand in de „Overtuin” te Oranjewoud, waar veel leerlingen van lager en voortgezet onderwijs een bezoek brachten. Een aantal leden der afdeling bezoekt steeds de imkersdag; hij wakte de aanwezigen op deze dit jaar in Drachten te bezoeken.

De heer J. J. Mulder bood met enige toepasselijke woorden namens het hoofdbestuur de legpenning der vereniging aan, terwijl de heren U. O. de Jong en A. Hamstra de eremedaille ontvingen. De voorzitter van de Kring bood de afdeling een nieuw presentieboek aan, terwijl de secretaris van de afdeling een boekenbon in ontvangst mocht nemen.

De heer Jeen Mulder uit Donkerbroek vertoonde een groot aantal bijzondere dia's van de natuur.

In de op 1 maart gehouden jaarvergadering werden de heren J. Homans en A. Hamstra herbenoemd als bestuursleden. De suikerdistributie zal worden verzorgd door een paar nieuwe leden en de heer H. Boonstra zal het reizen met de bijenvolken verzorgen.

A. HAMSTRA.

IN MEMORIAM

Op 14 februari overleed op 68-jarige leeftijd ons lid en oud-secretaris de heer

G. D. SPIELE.

Zijn persoon en werk zullen in dankbare herinnering voortleven.

AFD. LOSSER

IMKERSDAG DRACHTEN

In het centrum van zuid-oost Friesland ligt de oude „Vlecke Drachten”, ontstaan uit de beide dorpjes Noorder- en Zuider Drachten.

In 1641 werd de Drachtster Compagnonsvaart gegraven en kon een aanvang worden gemaakt met de ontginning van de hoge venen rondom en ten oosten van beide dorpjes. Zo ontstond de veenkolonie Drachten, die thans is uitgegroeid tot Frieslands tweede „stad” na Leeuwarden.

Drachten is uitgegroeid tot een moderne fabrieks- en handelsstad.

Nu, na 300 jaar, wordt de Drachtster vaart gedempt om ruime wegen te geven voor het moderne verkeer. Imkers van Nederland, op 7 september verwacht Drachten u op onze 39ste Nederlandse Imkersdag!

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50, elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 846801 van de Vereniging tot oevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

TE KOOP: Antieke Bijenwoningen en gebruiksvoorwerpen. Bisschopsmutsen met en zonder bijen, strokasten en Drentse boerenkastjes, roodkoperen wasketels enz. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a, tel. 03462-1303, giro 377905.

Het was een goed honingjaar, veel geogst van onze 300 volken, zodoende kunnen wij U volop leveren tegen zeer geschikte prijzen. Ons bijenpark bestaat reeds 71 jaar; vanaf 1910 (zie het oktobernummer van dat jaar) behalen wij steeds de eerste en ereprijzen met onze honing.

U bent dus verzekerd bij ons het allerbeste te kopen. Klaverhoning f 1,85 per kg, Linde f 2,—, Fruit f 2,05, Heide f 4,—, Minimum afname 25 kg. Bij deze honing, flacons met schroefdeksel voor 10 cent. Verzending ook naar België en Duitsland. Uitgebouwde ramen kopen, niets is makkelijker en voordeliger. U bent van alle rompslomp af, zoals kunststraal inzetten enz. Broedramen 90 cent, honigramen 70 ct. Ronde korven, oersterk f 12,—, Schepkorf f 10,—, Broedraampjes 30 cent, Honingraampjes 25 cent. Simplex kasten, compleet met ramen en rooster, dak met zink, geschilderd groen met witte banden f 27,50. Honingflacons met schroefdeksel, doos van 24 stuks f 4,—, Bijenkap of sluier f 5,—, Voerbak, ir. Mommers f 10,—, 6-raams kastje met ramen f 9,—, Verkleinblok 2-raams f 2,—, Voorraam voor droge suiker f 1,25, draadrooster f 3,—, zinkrooster f 1,75. Stamphoning, prima voor Uw bijen, beter is er niet, f 1,50 per kg. Min. afname 5 kg.

TE KOOP. 14 prima korfvolken. M. W. H. Henrix, Rietstraat 20, Weert. Tel. 04950-4324.

TE KOOP: 7 onbevolkte en 2 prima bevolkte bijenkasten. Honingslinger, honingzeef, 2 berokers enz. P. Visser, Palamedesstraat 59, Haarlem N.

AANGEBODEN: poedersuiker en snoep van imker naar imker 30 ct, per kg. Tel. 070-395105.

TE KOOP: 14 bijenvolken in kasten en korven + lege kasten. H. Nijland, Gammelke 58, Deurningen. Tel. 05401-352.

TE KOOP AANGEBODEN: Ned.-koolzaadhoning à f 2,50 p. kg., Ned.-Linde honing à f 2,20 p. kg., import-Linde honing à f 2,— p. kg., Necktapol (krachtvoedsel) à f 4,50 p. kg., Bijenvolken in prijzen van f 5,— tot f 60,—, Drieraamshoningslinger z.g.a.n. van f 160,— voor f 110,—, Koninginrooster f 1,50 p. stuk, Kolbtoestellen z.g.a.n. f 20,— p. stuk, Plastic deksels (wit) f 3,50 p. honderd stuks. Bijenstand „De Bijenkorf” Meentweg 103 - Eemnes - Tel. 02153-6704.

AANGEBODEN: Bijenvolken met veel voer, zeer geschikt voor bestuiving, groot kwantum. T. Mosselman, Voorstraat 22, Middelharnis (ZH). Tel. 01870-2130.

WEGENS PLAATSGEBREK te koop plm. 40 gezonde bijenvolken in simplexkasten en korven bij P. Hartkamp, Paralelweg 29 te Rheden.

AANGEBODEN: drie enkelwandige bijenkasten, een dubbelwandige glazen kast, alle met broed- en honingkamer, met rooster. Raammaat 20 x 35. Een boogkorf en een ronde korf. Alles in goede staat voor f 50,— indien het wordt afgehaald. Imker: Tj. de Haan, Oosterlaan 1, Schraard Fr.

TE KOOP: 5 simplexkasten, goed bevolkt met bijen. W. Weulink, Schoolstraat 18, Raalte. Tel. 05720-1232.

TE KOOP: bijenvolken in simplex- en spaarkasten; een metalen honingspers en koninginneteeltkastjes. F. Postma, Van Diggelenstraat 36, Emmeloord. Tel. 05270-2087.

TE KOOP: 4 prima bijenvolken in simplexkasten en een roestvrije honingslinger 4 raams met zij aandrijving, ook te gebruiken voor heidehoning. L. v. Eggelen, Graaf Engelbertstraat 3, Bokhoven bij 's Bosch.

AANGEBODEN: Kaukasische Koninginnen. Zwermtraag en zeer zachtvaardig. Teeltmoeren f 30,—, Standbevrucht f 15,— (door kruising tevens zeer productief; maar niet geschikt voor de teelt). Onbevrucht f 7,50 (5 of meer f 5,—). Levering ca. eind juni. P. J. Romeyn, Const. Huygenslaan 18, Zeist. Tel. 03404-16501.